

Arkeologisk för och slutundersökning av boplats Raä 246 i Selångers socken.

Fornlämning: Raä 246, Fastighet: Silje 2:50, Socken: Selånger,
Kommun: Sundsvall, Landskap: Medelpad.

Rapportnummer 2013:9
Ola George

Murberget Länsmuseum Västernorrland
Box 34
871 21 Härnösand
www.murberget.se

Arkeologisk för och slutundersökning av boplats Raä 246
i Selångers socken.

© Murberget Länsmuseum Västernorrland, Ola George
Härnösand 2013
Foto: Murberget

ISSN 2000-0111

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning.....	5
Syfte	5
Metod	5
Topografi.....	5
Ortnamnet Silje.....	6
Beskrivning av fornlämningen.....	6
Fyndmaterial	10
C-14 analyser	12
Makrofossil och vedartsanalys.....	14
Tolkning och diskussion	14
Tekniska och administrativa uppgifter.....	15
Referenser.....	16
Bilaga 1. Kartor över området.....	17
Bilaga 2. Plan och profilritningar	18
Bilaga 3. Fotolista	23
Bilaga 4. Fyndlista	26
Bilaga 5. Anläggningsbeskrivningar	28
Bilaga 6. Makrofossil och vedartsanalys	32
Bilaga 7. Dagbok.....	35
Bilaga 8. Tomtplan	36

Sammanfattning

Vid förundersökningen och den särskilda undersökningen påträffades rester efter en boplatz bestående av härdar. Dateringen av två av härdarna tyder på att de användes under äldre romersk järnålder 0-200 e.Kr. Fynd av keramik utan synlig magring och ett kvartsitavslag kan möjligen också vara samtida med härdarna.

Fornlämningsområdet avgränsades till den västra sandiga delen av det för husbyggnation planerade området.

Undersökningsytan ligger på drygt 25 meters nivå över havet vilket motsvarar strandlinjen under yngre bronsåldern.

Förutom härdar påträffades även stolphål, mörkfärgningar och en sentida grop. Stolphålen var förmodligen från historisk tid då ganska mycket trä fanns bevarat i en del av anläggningarna och det dessutom hittades tegel i fyllningen. Andra fynd från historisk tid är keramik i form av rödgods och ett fragment av en täljstensgryta. Stolphålen kan ha ingått i en hägnad eller storhässja men troligen inte någon byggnad.

Makrofossilanalyserna från härdarna visade på förekomst av mällor, våtarv och krusskräppa. De växer ofta på fuktiga kväverika marker. Krusskräppan växer även vid havs och sjöstränder. Resultaten från makrofossilanalyserna visar att härdarna var belägna i en frisk näringsrik, kulturpåverkad miljö. Den ved som eldats i härdarna är företrädesvis tall och gran.

Fornlämningen ligger inom ett område som var centralbygd och en av landskapets centralbygder under järnåldern. Tyvärr kunde inga huslämningar påvisas vid undersökningarna, de hade annars kunnat ge värdefull kunskap om boplatsens/bebyggelsen karaktär. Den nästintill totala avsaknaden av ben från boplatsen gör att ekonomin och användningsområdet för härdarna inte går att klarlägga.

Inledning

I samband med att markägaren planerade att avstycka fyra tomter inom fastigheten Silje 2:50 genomförde Murberget Läns museet Västernorrland en utredning i maj 2012 (de avstyckade tomterna har nu beteckningarna Silje 2:28 och 2:69).

Vid utredningen påträffades en fornlämning i form av härdar, stolphål och fynd av kvartsitavslag och keramik. Då markägaren ville stycka av den markyta som berördes av fornlämningen beslöt Länsstyrelsen att vidare undersökningar var nödvändiga.

Syfte

Syftet med förundersökningen var att fastställa fornlämningens avgränsning och omfattning. Resultatet från förundersökningen skulle även ligga till grund för den särskilda undersökning som sannolikt skulle komma att genomföras innan husbyggnation kunde påbörjas.

Syftet med den särskilda arkeologiska undersökningen var undersöka boplatsen då den förmodades ha stor kunskapspotential samt en belägenhet inom ett område som var centralbygd under järnåldern. Den särskilda arkeologiska undersökningen förväntades ge ny och meningsfull kunskap om bebyggelseutvecklingen i området.

Metod

Vid förundersökningen och slutundersökningen grävdes schakt med hjälp av grävmaskin. Schakten rensades därefter för hand. De anläggningar och fynd som framkom mättes in med RTK-GPS. Anläggningarna fotograferades i plan och profil. De anläggningar som var någorlunda väl bevarade och hade ett visst djup ritades i profil.

Metaldetektor användes för att söka av undersökningsytan i samband med schaktningen. Prover togs ur anläggningarna för vedart, makrofossil och C-14 – analyser.

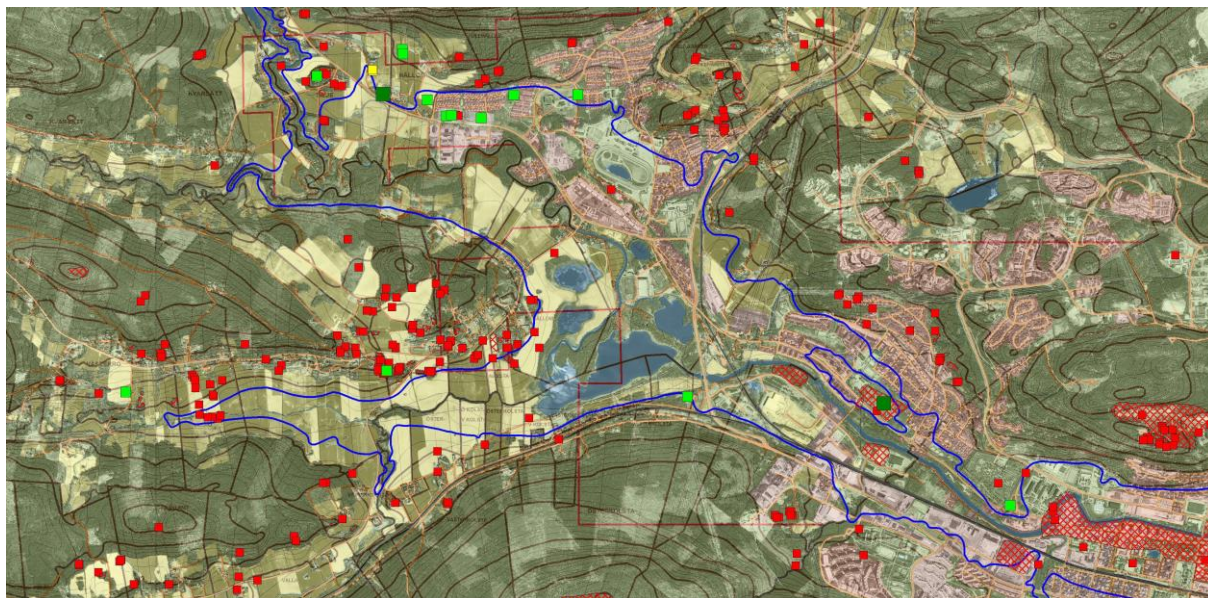
Topografi

Området består av en svagt sluttande åkermark exponerad mot söder. Jordarten består i öster och söder om undersökningsplatsen av ler/mjåla. Fornlämningen är begränsad till en sandig yta som i väster begränsas av en skarp sluttning och i norr av en gård. Längre norrut finns ett berg orienterat i öst – väst. Lokalklimatet kan ha varit gynnat genom bergets förmåga att lagra värme.

Fornlämningen Raä 246 ligger på ett avstånd på ca 8 km från havet från Sundsvallsfjärden. I dag rinner Selångersån ut i Sundsvallsfjärden genom botten av den dalgång där fornlämningen ligger. Under yngre järnåldern var boplatsen belägen intill en djup vik som löpte ut i Sundsvallsfjärden. Boplatsen ligger på ca 25 meters nivå över havet (höjdkurvorna från ekonomiska kartan stämmer inte riktigt vilket konstaterades vid inmätningarna med RTK-GPS) vilket motsvarar strandlinjen under yngre bronsåldern. Under bronsåldern och äldre järnåldern var viken både djupare och bredare än under yngre järnåldern. Inom en radie på 2 km från undersökningsplatsen finns ett stort antal gravar från järnåldern i form av stensättningar och högar. På drygt 1,2 km avstånd västerut finns två gravrösen från bronsåldern. En runsten har funnits i Silje men den är idag förkommen (Seling 1977:406, Hellbom 1967 & 1972:268). En Runsten finns även i Oxsta 2 km nordöst om undersökningsplatsen (Raä 17).

Inom närområdet till Silje har det funnits minst 10-talet storhögar (gravar med en diameter på 25 meter och två kungshögar (gravar med diameter på över 30 meter). En koncentration av de större gravhögarna är tydlig mellan Silje och Hällom i norra delen av den vik som fanns under järnåldern.

Något som ytterligare visar på platsens centrala roll under yngre järnålder och medeltid är lämningarna i anslutning till Selångers kyrka och västerut. Där finns resterna efter Selångers medeltida kyrka, en plats som bär namnet Tingshögen, platsen för en medeltida kungsgård samt ortnamnet Hov som markerar en gård med rituella funktioner under yngre järnålder. Det är eventuellt även platsen för den medeltida St Olofs hamn.

Figur 1. Undersökningsplatsen markerad med gul punkt i bildens övre del, storhögar (gravhögar över 20 m i diam) markerade med ljusgröna punkter, kungshögar (gravhögar över 30 m i diam) är markerade med mörkgröna punkter. Den blå linjen visar 15 metersnivån över havet vilket ungefär motsvarar strandlinjen 500 e. Kr. Inmätningarna som Murberget genomförde med RTK-GPS vid undersökningsplatsen visade att ekonomiska kartans höjdlinjer inte stämmer utan ligger ca 5 meter fel.

Ortnamnet Silje

Ortnamnet Silje är enligt Brink ett vattendragsnamn *Silja eller *Sila (Brink 1989:17, 19).

Beskrivning av fornlämningen

Fornlämningen bestod av 17 anläggningar (två utgick). Anläggningarna finns närmare beskrivna i bilaga 5. Av anläggningarna påträffades sex härdar, alla inom den västra sandiga ytan.

I undersökningsområdets centrala delar hittades fyra stolphål, en stolphålsbotten och en grop/stolphål. Utbredningen av stolphålen var ca 10 x 4,5 meter i östvästlig orientering. Stolphålen är grävda i både det sandiga och det leriga området. Det är oklart vilken konstruktion stolphålen ingått i, möjligen kan ha ingått i en hägnad eller storchässja men troligen inte någon form av byggnad. I botten på flera av stolphålen påträffades rester av trä. Bevarandegraden av trärester och tegelbitar i fyllningen gör att stolphålen tolkas som sentida (det finns exempel på bevarat trä i förhistoriska stolphål men då främst i lerjordar). En grop från historisk tid påträffades i undersökningsområdets nordöstra del. Antagandet om dateringen bygger på fynd av tegelbitar i fyllningen.

Figur 2. Undersökningsområdet. Foto från norr.

Figur 3. Hård 1 i plan. Foto från norr.

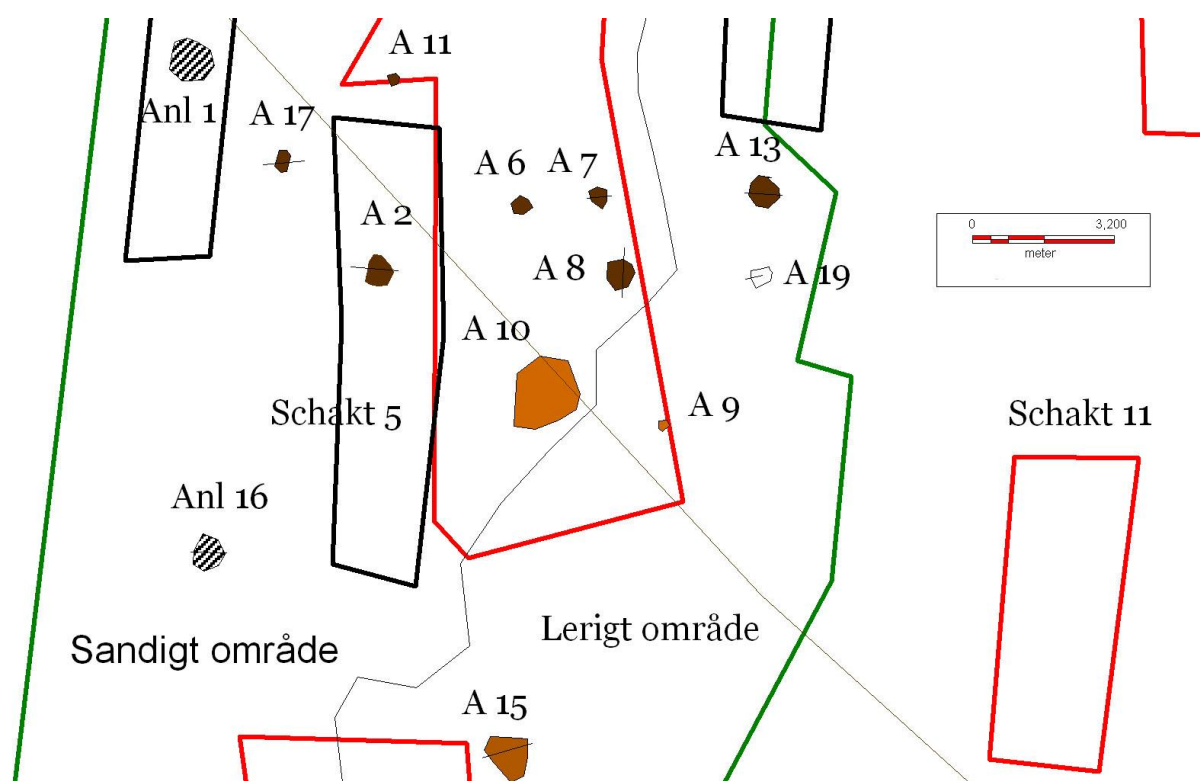
Figur 4. Härd 1 i profil. Foto från norr.

Figur 5. Stolphål, (anläggning 6) i profil. Foto från öst.

Figur 6. Stolphål (anläggning 8) i profil. Foto från öst.

Figur 7. Utbredning av stolphål (mörkbruna) och mörkfärgningar (ljusbruna) inom undersökningsytan. De skrafferade anläggningarna är härdar.

Figur 8. Anläggningar och schakt. Schakten från utredningen är markerade med svarta linjer, förundersökningsschakten med röda linjer och slutundersökningen med grön linje. Den streckade gröna linjen utgör jordartsgränsen mellan sand och lera.

Fyndmaterial

Fynden som hittades vid utredningen, förundersökningen och slutundersökningen bestod av ett kvartsitavslag, en båtnit med rombisk bricka, keramik i form av glaserat rödgods från historisk tid, keramik från förhistorisk tid (utan synlig magring och som verkar vara av sämre kvalité), fragment av täljstensgryta (historisk tid), slagen flinta (oklart från vilken tid), en bit bränt ben, en bit obränt ben, en järnspik och smält glas.

Fynden visar att platsen brukats under förhistorisk och historisk tid. Föremålen från historisk tid kan möjligen ha hamnat på platsen vid spridning av gödsel från en närliggande gård. Vid en enklare granskning av historiska kartor kunde inte något gårdsläge iaktas i närheten av undersökningsområdet.

Figur 9. Keramik (fyndnummer 13) som hittades vid förundersökningen.

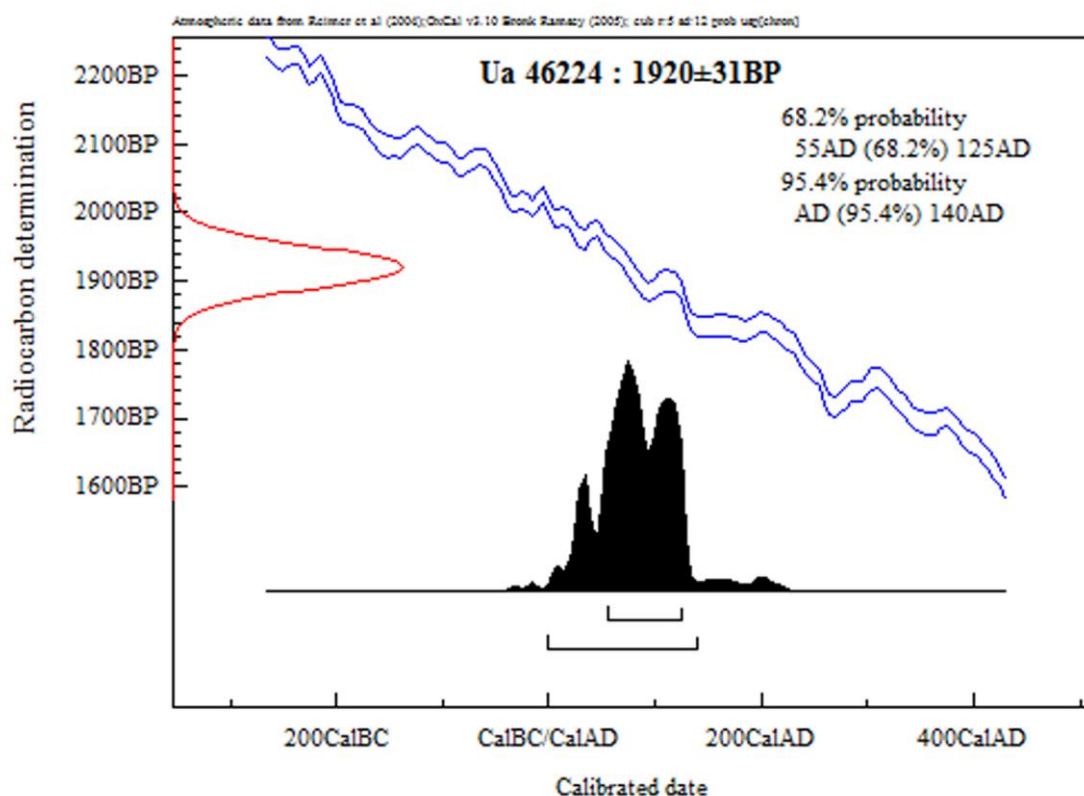

Figur 10. Båtnit med bricka (fyndnummer 11).

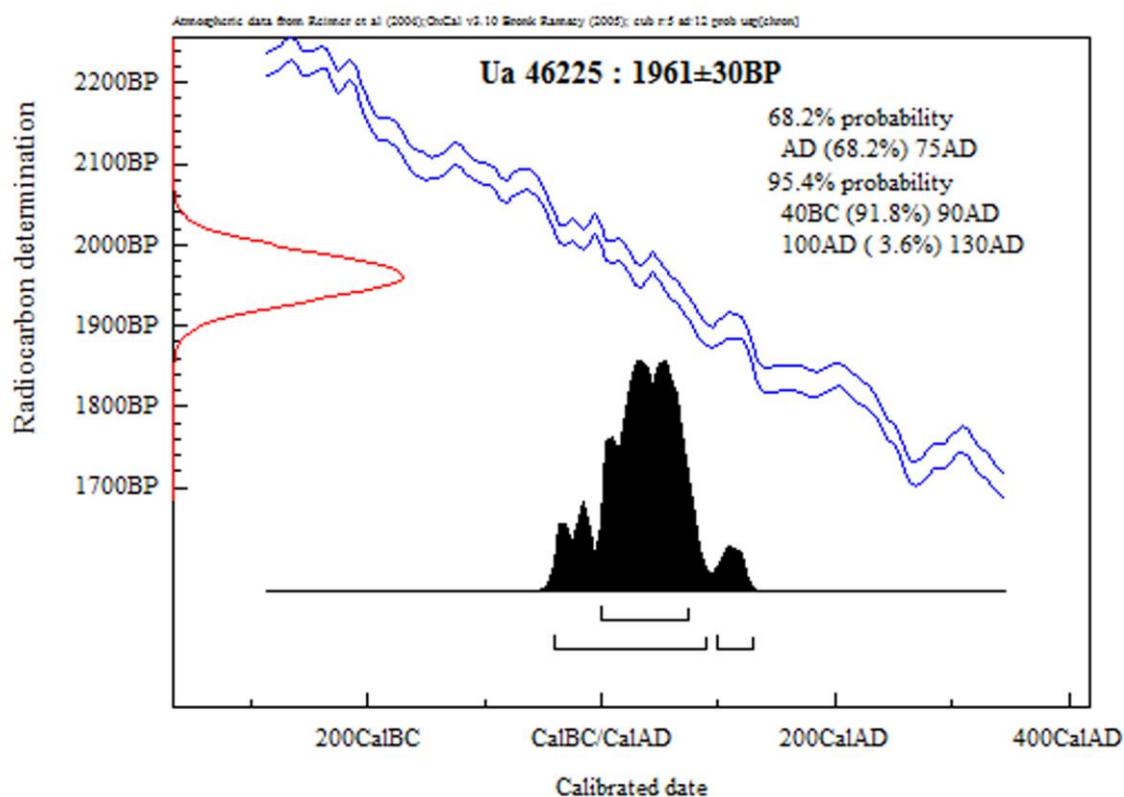
C-14 analyser

För att få ett bra C-14 analyser plockades organiskt material med låg egenålder ut i samband med makrofossilanalyserna.

Två härdar valdes ut för datering (anläggning 1 och 4). Från anläggning 1 daterades träkol från en senvuxen tall och från anläggning 4 daterades träkol från gran (långt ut på stammen). Med ett sigma (68,2%) sannolikhet hamnar dateringen av anläggning 4 i tidsspannet 55 AD-125 AD. Med två sigmas sannolikhet hamnar dateringen mellan AD och 140 AD. Med ett sigma (68,2%) sannolikhet hamnar dateringen av anläggning 1 i tidsspannet AD-75 AD. Med två sigmas sannolikhet (95,4%) hamnar dateringen mellan 40 BC- 90 AD (91,8%), 100 AD- 130 AD (3,6%). Om provernas egenålder tas med i beräkningen kan dateringarna hamna något längre fram i tiden. Det är ändå rimligt att härdarna brukats under äldre romersk järnålder (0-200 e. Kr).

Figur 11. Den kalibrerade dateringen av material från anläggning 4.

Figur 12. Den kalibrerade dateringen av material från anläggning 1.

Makrofossil och vedartsanalys

Prov 1 från anläggning 4 innehöll *Chenopodium* sp. (mållor) och *Stellaria media* (Våtarv). Våtarven växer vanligen på fuktiga kväverika marker.

Prov 2 från anläggning 1, innehöll *Chenopodium* sp. (mållor) och *Rumex crispus* (Kruskräppa). Kruskräppa växer likt våtarven på näringsrika, kulturpåverkade marker. Men även helt naturligt vid havs och sjöstränder.

Proverna härstammar från härdar belägna i frisk näringsrik, kulturpåverkad miljö. Det som eldats med är företrädesvis tall och gran.

Tolkning och diskussion

Fornlämningen i form av boplatlämningar avgränsades till den västra sandiga delen av det för husbyggnation planerade området. Öster om den sandiga ytan bestod jordarten av ler/mjåla och där kunde inga anläggningar eller fynd påvisas. Fornlämningen kunde endast avgränsas mot öster och söder. Norr om fornlämningen ligger idag en gård och västerut sluttar marken kraftigt ner mot åkermarken.

Undersökningsområdet ligger på drygt 25 meters nivå över havet. Nivån motsvarar strandlinjen under yngre bronsåldern.

De anläggningar som påträffades var härdar, stolphål, mörkfärgningar och en sentida grop. Stolphålen var förmodligen från historisk tid då ganska mycket trä fanns bevarat i en del av anläggningarna och det dessutom hittades tegel i fyllningen. Stolphålen kan ha ingått i en hägnad eller storchässja men troligen inte någon byggnad.

Andra fynd från historisk tid är keramik i form av rödgods och ett fragment av en täljstensgryta. Två av härdarna daterades till äldre romersk järnålder (0-200 e.Kr.) möjligen hör även en del av de odaterade härdarna till denna period. Fynden av flera fragment av vad som bedöms vara förhistorisk keramik (som mer eller mindre saknar magring) samt fyndet av ett kvartsitavslag (från utredningen) kan mycket väl vara samtida med härdarna.

Makrofossilanalyserna från härdarna visade på förekomst av mållor, våtarv och kruskräppa.

De växer ofta på fuktiga kväverika marker. Kruskräppan växer även vid havs och sjöstränder. Resultaten från makrofossilanalyserna visar att härdarna låg i en frisk näringsrik, kulturpåverkad miljö. Den ved som eldats var företrädesvis av tall och gran.

Fornlämningen ligger inom ett område som var centralbygd under järnåldern men tyvärr kunde inga huslämningar påvisas. De hade annars kunnat ge värdefull kunskap om boplatsens/bebyggelsens karaktär. Den nästintill totala avsaknaden av ben från boplatsen gör att ekonomin och användningsområdet för härdarna inte går att klarlägga.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-3523-12

Länsmuseets dnr: 2012/144

Län: Västernorrland

Landskap: Medelpad

Kommun: Sundsvall

Socken: Selånger

Fastighet: Silje 2:50

Nya fastighetsbeteckningar Silje 2:68 och 2:69

Kartblad: 17 H 4e

Undersökt yta vid förundersökningen 225 m²

Undersökt yta vid slutundersökningen 345 m²

Koordinatsystem och höjdvärden: Rikets nät 2,5 gon väst efter RTK- GPS-värden.

Belägenhet: X 6924 212 Y 1571 541

Belägenhet i Sweref: X 6923 221 Y 6130 080

Undersökningstid: Förundersökning 6/8-2012, Särskild arkeologisk undersökning 21-22/8-2012.

Personal från Murberget Länsmuseet Västernorrland: Ola George, Inga Hlín Valdimarsdóttir.

Praktikanterna Eivind Færøy Krag, Solveig Sølva Rødsdalen från Vetenskapsmuseet i

Trondheim

Rapportsammanställning: Ola George.

Dokumentationsmaterial i form av ritningar, fotografier mm förvaras på Murberget,

Länsmuseet Västernorrland.

Referenser

Brink, S. 1989. Nornarapport 41.

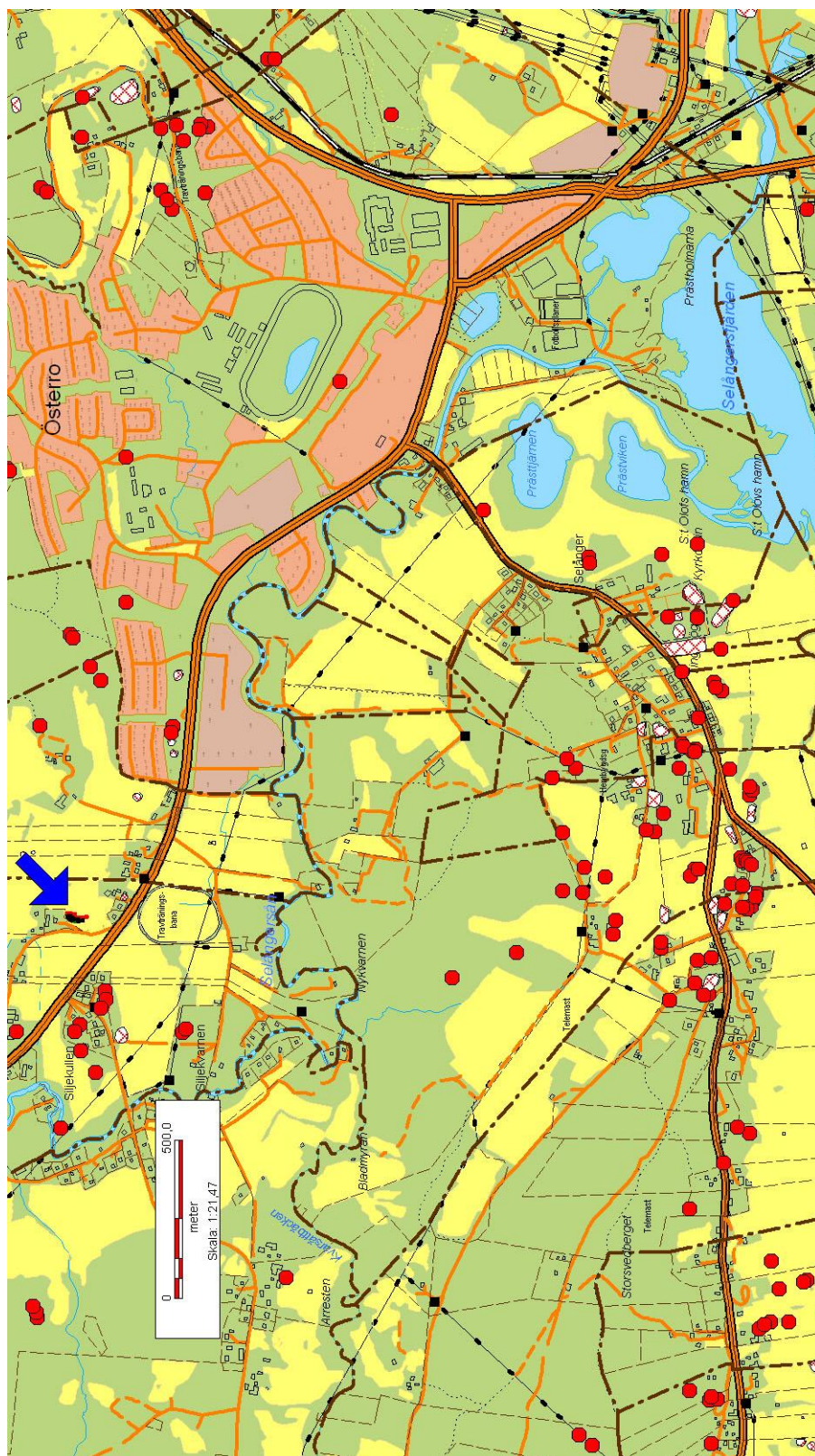
Protokoll över förundersökning inom fastigheten Silje 2:5, Selångers socken, Sundsvalls kommun, Medelpad. Protokollet upprättat 2013-08-13 av Murberget Läns museet Västernorrland.

Hellbom, A. 1967. Medelpads runstenar. Forntid i Medelpad. Sundsvall.

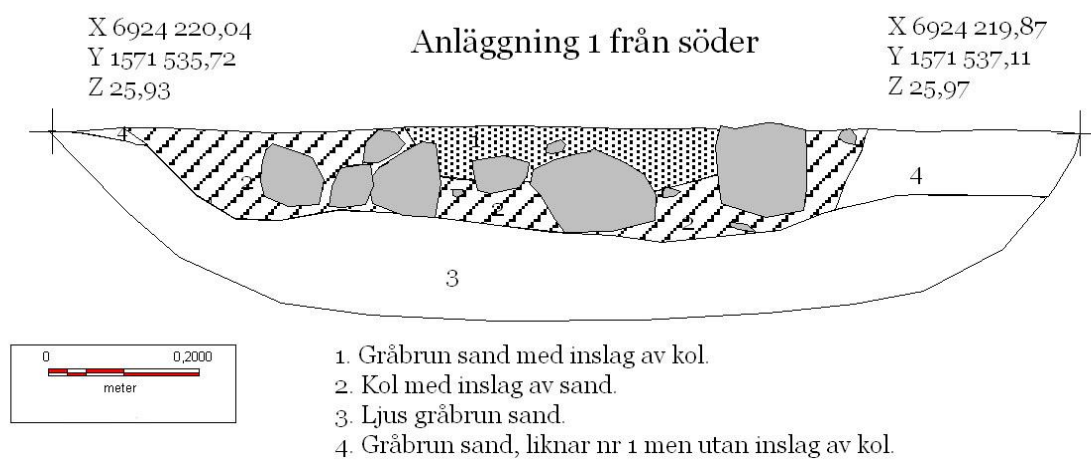
Helbom, A. 1967. Medelpads äldre urkunder. Det gamla Medelpad nr 8. Sundsvall.

Selinge, K-G. Seling. 1977. Järnålderns bondekultur i Västernorrland. Västernorrlands förhistoria. Motala.

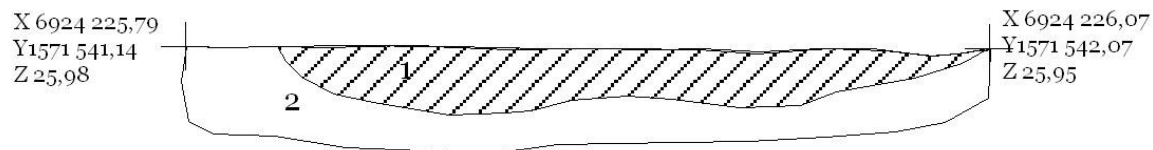
Bilaga 1. Kartor över området.

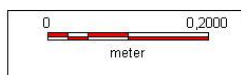
Bilaga 2. Plan och profilritningar

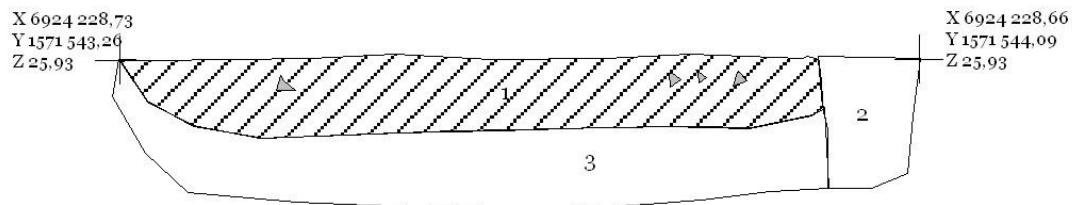
Anläggning 4 från söder

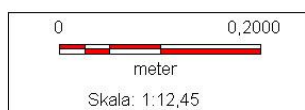
1. Svart sotig sand med inslag av skärvida stenar.
2. Grå grovsand.

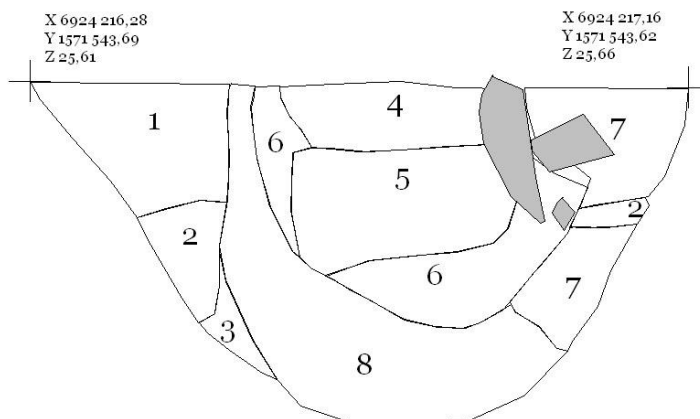
Anläggning 5 från söder

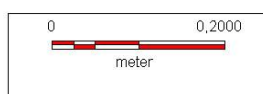
1. Grå sand med inslag av kol. 2. Ledningsschakt.
3. Grov rödbrun sand med inslag av småsten.

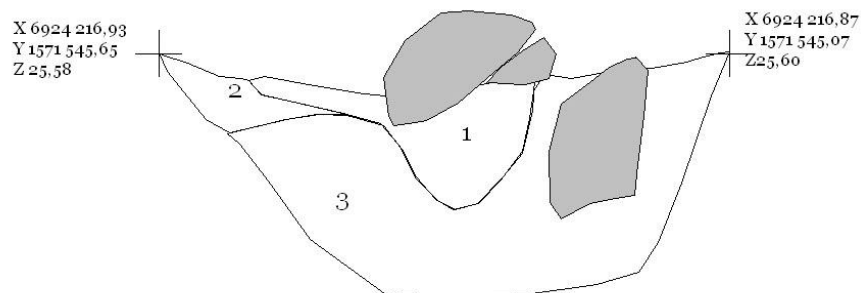
Anläggning 6 från öster

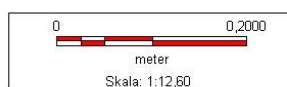
1. Ljust gulgrå sand. 2. Grå finkornig, kompakt sand. 3. Grov grå rödbränd sand.
4. Grågul sand med inslag av kol. 5. Trärester från stolpe. 6. Gråbrun sand med inslag av kol.
7. Grå sand. 8. Gulgrå sand med små stenar.

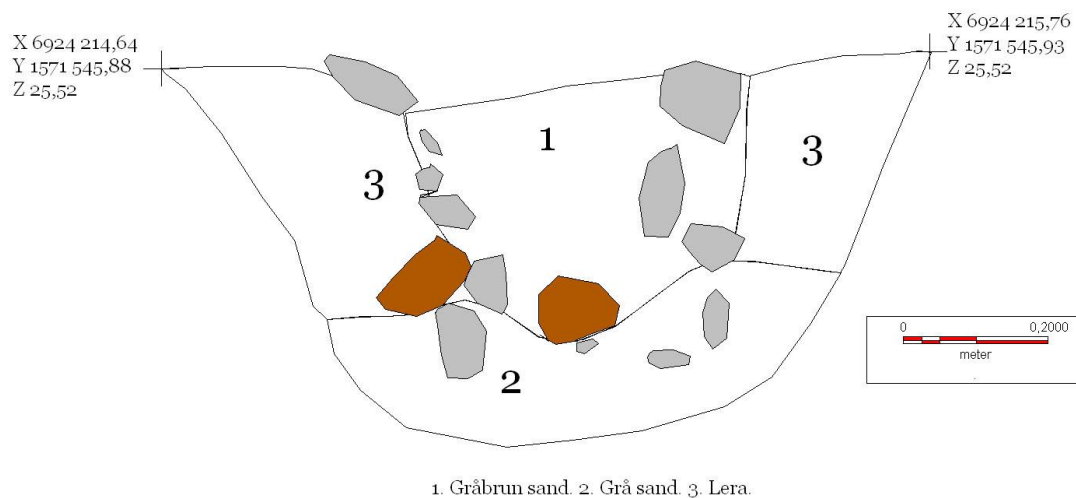
Anläggning 7 från norr

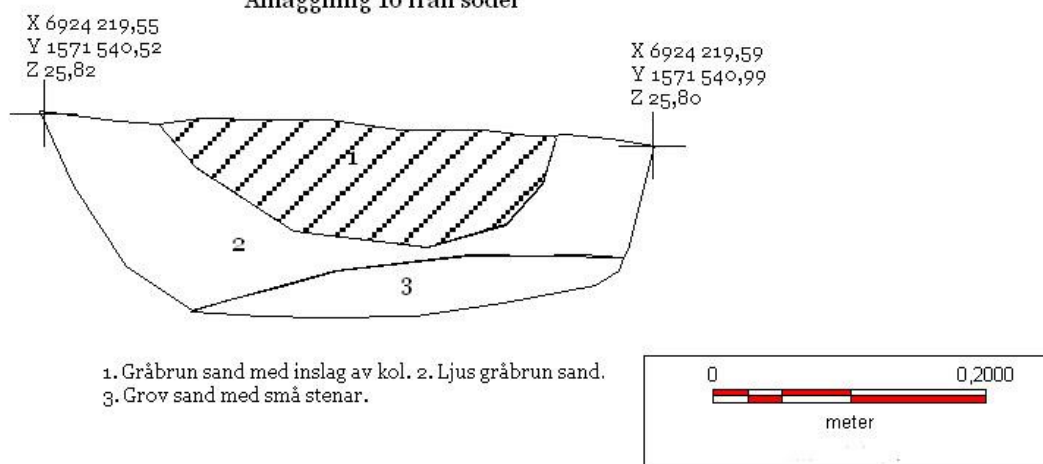
1. Brungrå grovsand. 2. Grå kompakt sandig lera.
3. Brungrå sand.

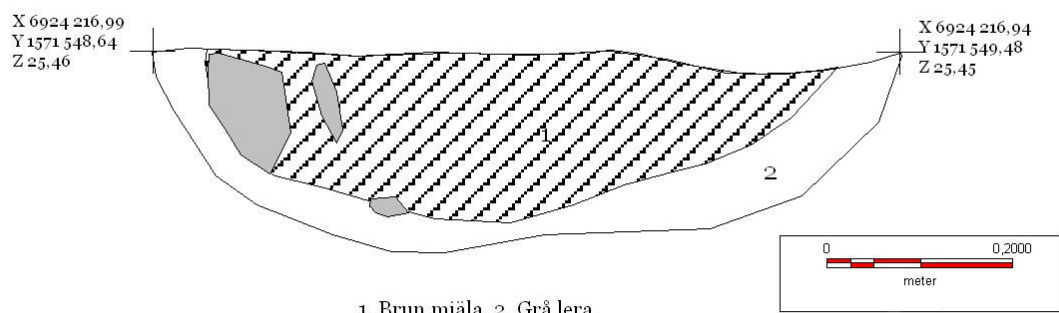
Anläggning 8 från öster

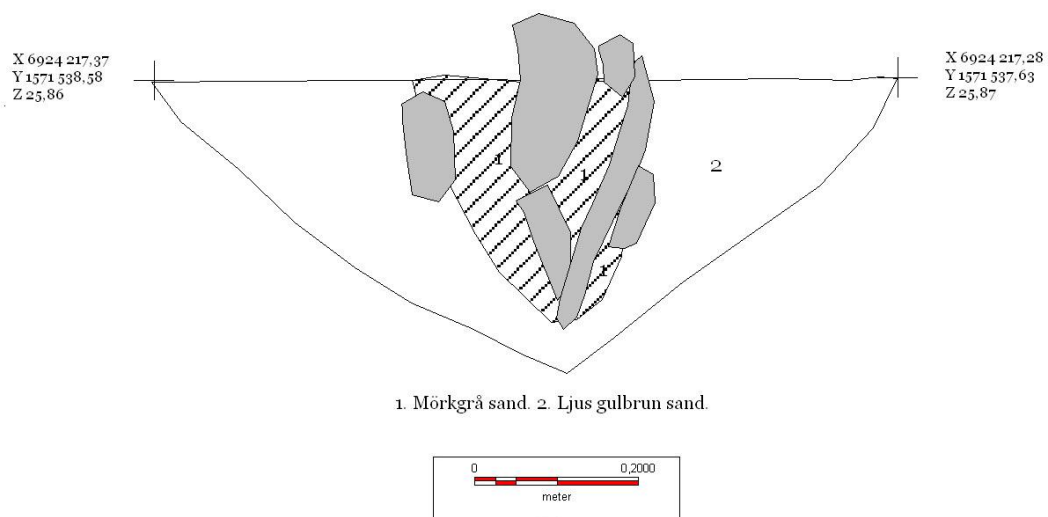
Anläggning 10 från söder

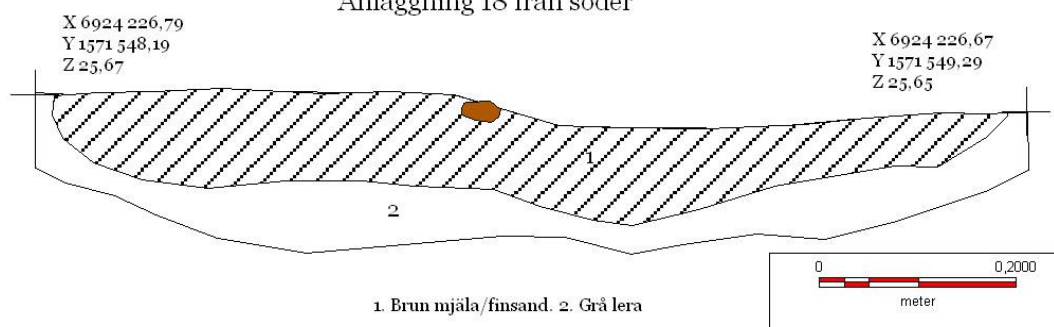
Anläggning 13 från söder

Anläggning 17 från norr

Anläggning 18 från söder

Bilaga 3 Fotolista

Fotonr	Motiv	Från
	Fotografier från utredningen	
1	Översikt av de östligaste schakten vid utredningen	Syd
2	Översikt av de östligaste schakten vid utredningen	Sydöst
3	Översikt av schakten vid utredningen	Öst
4	Ett av de östliga schakten från utredningen	Öst
5	Ett av de östligaste schakten vid utredningen	Öst
6	Ett av de östligaste schakten vid utredningen	Öst
7	Ett av de östligaste schakten vid utredningen	Öst
8	Schakt 5 från utredningen	Norr
9	Schakt 6 från utredningen	Norr
10	Schakt 7 från utredningen	Nordväst
11	Schakt 8 från utredningen	Norr
12	Schakt 9 från utredningen	Norr
13	Anläggning 2 (stolphål) i plan	Norr
14	Anläggning 3 (hårdrest) i plan	
15	Anläggning 1 (hård) i plan	
16	Anläggning 1 (hård) i plan	
17	Anläggning 2 (stolphål) vid grävning	Syd
18	Anläggning 2 (stolphål) vid grävning	Syd
19	Översikt av fornlämningsområdet	Sydöst
20	Översikt av fornlämningsområdet	Sydöst
21	Profil av anläggning 2 (stolphål)	
	Fotografier från förundersökningen	
22	Schakt 15	Norr
23	Anläggning 4 (hård) i plan	Syd
24	Anläggning 5 (hård) i plan	
	Fotografier från slutundersökningen	
25	Profil av anläggning 4	Syd
26	Anläggning 11 i plan	Syd
27	Anläggning 5 under grävning	Syd
28	Anläggning 11 i profil	Syd
29	Anläggning 1 i plan	Syd
30	Anläggning 6 i plan	Väst
31	Anläggning 5 i profil	Syd
32	Anläggning 10 i plan	Syd
33	Anläggning 10 i profil	Syd
34	Anläggning 1 i profil	Syd
35	Anläggning 9 i plan	Syd
36	Anläggning 6 i profil	Öst
37	Anläggning 8 i plan	Syd
38	Anläggning 15 i plan	Syd
39	Anläggning 7 i plan	Norr
40	Anläggning 8 i under grävning	Öst
41	Anläggning 7 i profil	Norr
42	Anläggning 14 i plan	Syd
43	Anläggning 14 i profil	Syd
44	Anläggning 15 i profil	Syd
45	Anläggning 16 i plan	Väst

46	Anläggning 18 i plan	Syd
47	Anläggning 16 i profil	Syd
48	Anläggning 12 i plan	Norr
49	Anläggning 18 i profil	Syd
50	Anläggning 13 i plan	Syd
51	Anläggning 17 i plan	Syd
52	Anläggning 12 i profil	Norr
53	Anläggning 8 i profil	Öst
54	Anläggning 13 i profil	Syd
55	Översiktsbild av undersökningsområdet	Norr
56	Översiktsbild av undersökningsområdet	Syd
57	Översiktsbild av område med stolphål	Väst
58	Anläggning 3 i plan	Öst
59	Anläggning 3 i profil	Öst
60	Anläggning 17 i profil	Norr
61	Anläggning 19 i plan	Syd
62	Översiktsbild av undersökningsområdet	Nordväst

Bilaga 4. Fyndlista

Fyndnr	Fynd	Pnr	X	Y	Z	Mått	Antal	Vikt	Kommentar	Kasserad
4	Spik		6924 208,95	1571 536,63		67 x 6 x 4 mm, skallen 15 x 9 x 2 mm	1	9,1	Från anläggning 16. Spiken är handsmidd och ser inte sentida ut.	x
5	Slagen flinta	11	6924 228,5	1571 541,69	25,97	30,5 x 22,5 x 9 mm	1	6,7		
6	Keramik	16	6924 201,67	1571 546,74	25,11	44 x 39 x 10 mm	1	14,3	Glaserat rödgods, glasyren ser misslyckad ut, troligen bränd vid för hög temperatur	
7	Bränt ben		6924 215,16	1571 545,86		13,5 x 6,5 x 5,5 mm	1	0,3	Från anläggning 8 i schakt 12. Ledyta	
8	Keramik	112	6924 228,24	1571 544,87	25,94	43 34 x 10 mm	1	9,8	Från schakt 15. Glaserat rödgods	
9	Fragment av täljstensgryta	112	6924 228,24	1571 544,87	25,94	36, 5 x 30 x 9,5 mm	1	17,2	Från schakt 15. Mynningsbit	
10	Keramik	111	6924 228,5	1571 541,68	25,97	44 x 36 x 21,5 mm	1	17,5	Från schakt 15. Glaserat rödgods, del av hank och mynning	
11	Båtnit med rombisk bricka					60,5 x 8,5 x 8 mm, skallen 26 x 24 x 5 mm, brickan 46 x 26,5 x 6 mm	1	39,8	Lösfynd Avståndet mellan skallen och brickan är 12,55 mm. Niten är ej kapad jäms med brickan utan fortsätter 36 mm.	x
12	Ben		6924 216,73	1571 543,64		56 x 22 x 5 mm	1	3,1	Från anläggning 6	
13	Keramik		6942 209	1571 542		26 x 21 x 9 mm7,1	4		Keramiken är delvis spaltad och har ingen synlig	

									magring, ett fragment har 5,5 mm i diam. Ena sidan är ljusbrun (utsidan) den andra är grå.	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Bilaga 5. Anläggningsbeskrivningar

Nr	Tolkning	Metod	Beskrivning	x	y	z
1	Härd	Skärslev Sållad Makrofossilprov C-14 Fotad Ritad	Rund härd med en diameter på 1 meter. Botten var plan och sidorna rundade. Djupet var 0,15 meter. Anläggningen bestod av ett 0,1-0,15 m tjockt lager med skärvsten i ett lager med kol. I mitten av anläggningen bestod jorden av kol blandad med gråbrun sand med ett djup av 0,07 m. I ytan syntes kolet särskilt tydligt längs kanterna. Gränsen mellan kollagret och lagret med gråbrun sand var otydlig i östra delen av profilen. Anläggningen innehöll 48 kg skärvsten.	6924 219,97	1571 536,25	25,95
2	Stolphål	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan var stolphålet runt 0,68 x 0,6 meter stort (i N-S orientering). Fyllningen bestod av mörkbrun finsand/mjåla med inslag av kol. Längs sidorna fanns stenskoning. I botten på stolphålet fanns bevarade trärester. Djupet var 0,36 m.	6924 215,27	1571 540,45	25,75
3	Härd	Skärslev Sållad Fotad	I ytan hade härden en oregelbunden form (0,85 x 0,5 m (i N-S orientering)). Härden hade även oregelbunden form i profil med ett djup på 0,04 m. Härden var sönderplöjd och fyllningen bestod av gråbrun och rödbränd sand med kolfläckar. Inga fynd framkom. Endast tre små bitar av skörbränd sten hittades.	6924 196,48	1571 532,45	25,55
4	Härd	Skärslev Sållad Makrofossilprov C-14 Fotad Ritad	I plan hade härden en oregelbunden form ca 0,9 m i diameter. Anläggningens djup var 0,09 m. Formen i profil var oregelbunden. I härden framkom 5 kg skärvsten 0,03-0,12 m stora. Härden undersöktes vid förundersökningen.	6924 226,04	1571 541,62	25,96
5	Härd	Skärslev Sållad Fotad	I plan hade härden en rundoval form 1,08 x 0,72 m (i N-S orientering). I ytan fanns en del skörbränd sten. Fyllningen bestod av grå	6924 228,78	1571 543,68	26,03

		Ritad	finsand med inslag av kolbitar. Totalt framkom 39 kg skörbränd sten i anläggningen i storleksintervallet 0,03-0,2 m. 6 kg var i storleksintervallet 0,03-0,1 m. Formen i profil var flat. Djupet var 0,08 m.			
6	Stolphål	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan hade stolphålet en rund till oregelbunden form med ca 0,6 m diameter. Anläggningen hade otydlig begränsning då fyllningen i ytan bara var något mörkare än den omgivande opåverkade sanden. Stora skärvika stenar syntes i ytan. Stolphålet hade en u-formad profil och djupet var 0,25 m. Det fanns bevarade trärester i stolphålet. I fyllningen hittades en spik och ett obränt ben.	6924 216,73	1571 543,64	25,66
7	Stolphål	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I plan hade stolphålet en femkantig form 0,6 x 0,5 m (i N-S orientering). Fyllningen bestod av brungrå sand (blandade färger) med skärviga stenar i södra halvan. Stenarna verkade ha fungerat som stenskoning. I profil var anläggningen skålformad och fyllningen bestod av lös brungrå sand. Djupet på anläggningen var 0,16 m.	6924 216,88	1571 545,34	25,58
8	Stolphål	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan var stolphålet runt 0,72 x 0,6 m stort. I begränsningen fanns 0,1-0,2 m stora stenar. Fyllningen bestod av gråbrun sand som tydligt skiljde sig från den omgivande leran. I profil var anläggningen skålformad med ett djupt stensatt stolphål med stenskoning. Bland skonings-stenen påträffades tegelsten (också i botten). Djupet var 0,4 m.	6924 215,16	1571 545,86	25,50
9	Mörkfärgning	Skärslev Sållad Fotad	I plan syntes anläggningen som en mörkbrun färgning 0,25 x 0,17 m (i N-S orientering) med en sten ca 0,1 m stor. Anläggningens östra del var söndergrävd av ett ledningsschakt. Anläggningen var grund och utgick därför.	6924 211,79	1571 546,83	25,42
10	Mörkfärgning	Skärslev Sållad Fotad	I ytan syntes anläggningen som en oregelbunden mörkfärgning 1,35 x 0,8 m stor (i Ö-V orientering). I profil var anläggningen plan. Fyllningen bestod av ljusbrun mjöla med inslag av kol. Djupet var 0,06 m.	6924 212,52	1571 544,21	25,48

11	Stolphålsbotten	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan var anläggningen rund 0,25 m i diameter. Fyllningen bestod av gråbrun sandig mjäla med lite kol. Färgen var annars densamma som den omgivande matjorden. I profil var anläggningen skålformad och hade samma fyllning som i plan. Djupet var 0,09 m.	6924 219,52	1571 540,77	25,85
12	Härd	Skärslev Sållad Fotad	I ytan var anläggningen rund 1 m i diameter. Fyllningen bestod av gråbrun kolblandad sandig mjäla. Anläggningen hade otydlig begränsning. Vid förundersökningen påträffades en tegelbit och vid snittningen hittades ett tegelfragment vid sållning. Formen i profil var plan. Djupet var 0,05 m.	6924 198,45	1571 540,39	25,17
13	Grop/stolphål	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan var anläggningen rund 0,7 x 0,6 m (i N-S orientering) och bestod av mörkbrun mjäla/finsand. Anläggningen var nedgrävd i grå lera. I västra kanten fanns ett par stående stenar möjligen rester efter stenskonung. Formen i profil var skålformad. Djupet var 0,18 m.	6924 217,02	1571 549,07	25,49
14	Grop sentida. Utgår	Skärslev Sållad Fotad	I ytan hade anläggningen en rektangulär form 0,75 x 0,5 m (i Ö-V orientering). Några stenar syntes i ytan. Fyllningen bestod av mörkbrun mjäla/finsand samt tre stenar 0,08-0,12 m stora. I fyllningen framkom fönsterglas och flaskglas samt tegel. Anläggningen var nedgrävd i lera. Stenarna som stack upp i ytan visade sig vara upp till 0,35 m stora och skiviga. Djupet var 0,10 m.	6924 230,40	1571 548,49	25,78
15	Mörkfärgning	Skärslev Sållad Fotad	I ytan en rundoval 1 x 0,8 m stor (i Ö- V orientering) bestående av rödaktig sand med små kolbitar. Anläggningen avgränsades klart mot den omgivande grå leran. Några bitar bränd lera hittades i anläggningens västra kant. Formen i profil var skålformad. Djupet var 0,14 m.	6924 204,32	1571 543,28	25,26
16	Härd	Skärslev Sållad Fotad	I ytan var anläggningen rund 0,69 x 0,67 m (i Ö-V orientering). Fyllningen bestod av svart kollhaltig sand. Anläggningen var grund ca 0,01 m förutom ett ca 0,1-0,15 m djupt hål i sydvästra delen av anläggningen. Formen i	6924 208,95	1571 535,63	25,69

			profil var plan. Den omgivande jorden bestod av grågul grov sand. Endast två skörbrända stenar ca 0,1 m stora hittades.			
17	Stolphål	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan var anläggningen 0,48 x 0,3 m stor (i N-S orientering). I ytan fanns stora stenar mörkgrå sand. Stenarna hade fungerat som stenskoning i stolphålet. Den omgivande jorden bestod av ljusgul sand. Djupet var 0,29 m.	6924 217,68	1571 538,21	25,89
18	Grop sentida Utgår	Skärslev Sållad Fotad Ritad	I ytan hade anläggningen en triangulär form 0,75 x 0,65 m (i N- S orientering). I ytan syntes tre stenar 0,1- 0,2 m stora. Fyllningen bestod av mörkbrun mjäla/finsand. En bit tegel hittades i fyllningen. Djupet var 0,1 m.	6924 226,89	1571 548,72	25,69
19	Mörkfärgning. Utgår	Skärslev Sållad Fotad	I ytan hade anläggningen en avlång form 0,55 x 0,25 m (i Ö- V orientering). Fyllningen bestod av brungrå mjäla. I östra delen fanns en 0,3 x 0,2 m stor sten. Djupet var 0,05 m.	6924 215,10	1571 549,01	25,44

Bilaga 6. Makrofossil och vedartsanalys

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET**RAPPORT nr. 2013-005**

Miljöarkeologisk analys av RAÄ Silje 246,
Selånger socken, Medelpad

Av
Fredrik Olsson

INSTITUTIONEN FÖR IDÉ – OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Miljöarkeologisk analys av RAÄ Silje 246, Selånger socken, Medelpad

Av Fredrik Olsson

Miljöarkeologiska laboratoriet

Institutionen för idé- och samhällsstudier

Umeå Universitet

Inledning

Raä 246 vild Silje, Selånger socken, Medelpad är en boplats med möjlig datering till bronsålder, förutsatt att lämningarna från boplaten låg vid den dåtida strandlinjen av Selångersån (Ola George pers. komm. enligt följesedel).

Miljöarkeologiska Laboratoriet, Umeå Universitet, fick två prover som härstammar från två stycken härdar, MAL nummer 12_0052:1-2.

Material och metod

Proverna volymsbestämdes och därefter siktades och två storleksfraktioner erhöles (> 2 mm och 2 – 0,5mm). Efter torkning sorterades makrofossil ut från den organiska fasen under stereolupp och identifierades. Antalet kolpartiklar i proverna kvantifierades enligt följande; x=fåtal, xx=mycket, xxx=dominerar provet.

Resultat/Slutsats

Prov 1, anläggning 4, innehöll *Chenopodium* sp. (mållor) och *Stellaria media* (Våtarv). Våtarven växer vanligen på fuktiga kväverika marker.

Prov 2, anläggning 1, innehöll *Chenopodium* sp. (mållor) och *Rumex crispus* (Kruskräppa). Kruskräppa växer likt våtarven på näringsrika, kulturpåverkade marker. Men även helt naturligt vid havs och sjöstränder.

Tabell 1. Provinnehåll.

Provinnehåll	1	2
<i>Rumex crispus</i> , Krusskräppa		3
<i>Chenopodium</i> sp., Målla	3	3
<i>Stellaria media</i> , Våtarv	2	
Kol	xxx	xxx

Tabell 2. Provinformation och utplockat material för ^{14}C datering.

RAÄ	MALnr	Anl.	Provvolym (liter)	Material till ^{14}C	Vikt
246 Silje	12_0052:1	Anl. 4. Härd	1,2	Träkol, tall, senvuxen	31 mg
246 Silje	12_0052:2	Anl. 1. Härd	1,4	Träkol, gran, långt ut på stammen	34 mg

Proverna härstammar från härdar belägna i frisk näringsrik, kulturpåverkad miljö. Det som eldats med är företrädesvis tall och gran.

Referenser

Mossberg, B; Stenberg, L. 1992. *Den nordiska floran*. Wahlström & Widstrand.

Bilaga 7. Dagbok

Arkeologisk förundersökning

6/8-2012

Under dagen grävdes sju schakt, flera härdar och stolphål framkom. Schakten och anläggningarna mättes in med RTK-GPS samt fotodokumenterades.

Särskild arkeologisk undersökning

21/8-2012

Under dagen snittades och dokumenterades sju anläggningar. Omkring 200-300 m² avbanades. Inmätning av anläggningar med RTK'n.
Jordarten var sandig. Mycket regn under eftermiddagen.

22/8-2012

Under förmiddagen snittades de sista anläggningarna. I en del av anläggningarna kom det tegel i botten vilket tyder på att de är från historisk tid.

Bilaga 8. Tomtplan

